

Leif Tollef Sundmoen Krogh

Hvorfor har Gud laget meg sånn?

Utforskning av Etnisitet og Kjønnsideitet i
Norsk Film: En Analyse av *Hør Her 'a* (Tehrani,
2023)

Bacheloroppgave i Filmvitenskap
Veileder: Ylva Jonsdatter Haagenen-Løkke
Mai 2024

Leif Tollef Sundmoen Krogh

Hvorfor har Gud laget meg sånn?

Utforskning av Etnisitet og Kjønnsideitet i Norsk
Film: En Analyse av *Hør Her´a* (Tehrani, 2023)

Bacheloroppgave i Filmvitenskap
Veileder: Ylva Jonsdatter Haagensen-Løkke
Mai 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for kunst- og medievitenskap

Kunnskap for en bedre verden

I denne oppgaven har jeg skrevet om etnisitet og kjønnsidentitet. Den omhandler Alia og hennes familie og deres utfordringer boende i et norsk samfunn. Problemstillingen var hvordan fremstilles etnisitet og kjønnsidentitet i *Hør Her'a*. Teori delen tok for seg skeivhet, identitet og etnisitet. Metode delen tok for seg hvordan Alia ble behandlet. Analysen tok for seg scenene hvor konseptene vises. Avslutningen skrev om det var resterende noe av undersøkelsen.

In this assignment, I have examined ethnicity and gender identity, focusing on Alia and her family and their challenges living in a Norwegian society. The research question addressed how ethnicity and gender identity are portrayed in *Hør Her'a*. The theoretical framework section discussed queerness, identity and ethnicity. The methodology section examined how Alia was treated. The analysis focused on scenes illustrating concepts. The conclusion discussed any remaining aspects of the investigation.

Innholdsfortegnelse:

Sammendrag

Innledning	4
Teori	5-6
• Hva er skeivhet?	6
• Hva er identitet?	6-7
• Hva er etnisitet?	7-8
Metode	8
Analyse	9
• Kjønnsidentitet	9-12
• Etnisitet	12-16
Avslutning	16-17
• Konklusjon	
• Gjenstår noe i undersøkelsen	
Litteraturliste	18-19

Antall Ord: 5633

Kandidat nr: 10033

Innledning

I 2024 har Norge et positivt forhold til etnisitet og kjønnsidentitet. Sosiale medier i dagens samfunn viser hvordan aksept for etnisitet og kjønnsforhold blir tydelig gjennom innlegg og aktiv deltakelse i samfunnsdebatten. Imidlertid utfordres og reflekteres disse konseptene i filmen *Hør Her'a* fra 2023 på grunn av det unike mediumet representerer og de forbildene den belyser. Dette mediet bidrar til økt mangfold.

I denne oppgaven skal jeg undersøke hvordan etnisitet, kjønnsidentitet og sosiale normer blir fremstilt på film med spesielt fokus på filmen *Hør Her'a* (Tehrani 2023). Analysen og metodene vil utforske teoriene og konseptene som presenteres, og forklare hver enkelt term som blir fremstilt, samt undersøke hvordan de blir belyst gjennom skeivt perspektiv i filmen. Metoden for denne analysen innebærer å studere scenene der disse teoriene blir fremstilt, ved hjelp av en tekstlig analyse. *Hør Her'a* (Tehrani 2023) er den eneste norske produksjonen som beskriver etnisitet, identitet i forhold til seksuell orientering, på under 90 minutter på lerretet. Filmen er regissert av Kaveh Tehrani, og markerer hans debut som spillefilmregissør. Den er også basert på boken med samme navn av forfatteren Gulraiz Sharif.

I *Hør Her'a* møter vi søskenparet Mahmoud og Alia. Filmen bruker også Ali versjonen av navnet. Mest på grunn av karakterens økende spørsmål om sin egen kjønnsidentitet. Faren, moren, onkelen, naboenta og kompisen til Mahmoud, er også med i filmen som sidekarakterer. Vi møter først Mahmoud som sitter på en benk og sammenligner sitt liv i ei blokk på østkanten av Oslo mot andre norske sitt liv. Han blir avbrudt av moren som roper ned at han skal slutte å filosofere. Å filosofere er en vestlig greie, kan man få et inntrykk av. Han får i oppdrag å gå på butikken; han er familiens oppdragsmann ved å passe lillesøsteren Alia og etter hvert onkelen. Han har sommerferie og har ryddet rommet, men det har ikke søsteren som sitter og gamer i rosa klær gjort. Mahmoud tenker ikke så mye annet på situasjonen enn at det er han som må gjøre alt i huset, til og med rydde og passe på lillesøsteren Alia. Mahmoud er forelsket i naboenta, og synes derfor det er veldig vanskelig å snakke med henne. Det gjør det ikke noe lettere at søsteren vil leke med henne, slik at Mahmoud blir tvunget til å møte henne. Onkelen til Mahmoud og Alia kommer på besøk, ved dette øker ansvarsområde til Mahmoud. I løpet av filmen finner Mahmoud ut at Alia ikke har lyst til å være Ali, men Alia. Etter hvert får hele familien vite dette, men det kommer tydelig

frem at faren har store problemer med dette. Gjennom filmen får man altså en visuell oppdagelse av etnisitet, kjønnsidentitet og familieutfordringer i ett og hver for seg.

Bakgrunnen for oppgaven er hvordan fremstilles etnisitet eller kjønnsidentitet. Gjennom denne analysen er jeg interessert i å finne ut hvordan etnisitet og kjønnsidentitet kan passe sammen i en film. Det at filmen er norsk, gjør at det er lettere kjenne seg igjen i det karakterene føler. Ved å se på filmen i sin helhet får man et bilde av hvordan i løpet av et punkt i filmen at hele familien er mot Alia og hennes ønsker, hvor det er interessant å se hvordan dette snur seg. Sosial norm og hvordan folk blir behandlet av filmen er hovedgrunnen til å skrive en oppgave om dette. Filmene er en av de første i Norge som omhandler disse konseptene, derfor ble det denne. Problemstilling for oppgaven er:

«Hvordan fremstilles etnisitet og kjønnsidentitet i Hør Her 'a?»

Problemstillingen gir undersøkelsen grunn til å ha hovedfokus på to ulike scener i *Hør Her 'a*. Den vil ta utgangspunkt i filmen som helhet, for å fortelle om tidslinjen som scenene utspiller seg i. For å kunne vise til spesifikke scener, er det vesentlig å ta med fortellingen rundt. Først vil fokuset være mest på scenen der Mahmoud først møter Alia, og når Mahmoud tar med onkelen sin på tur. Den andre scenen i filmen som denne analysen skal se på er nabobesøket, der Mahmoud ser Alia for første gang. Teorien skal henviser til etnisitet og kjønnsidentitet. Metoden skal gjøre en analyse av temaene som blir fremvist i filmen. Analysen vil ta utgangspunkt i de utfordringer som kommer frem i disse scenene. Avslutningen tar veldig kort for seg konklusjon, og om det er noe som gjenstår i undersøkelsen.

Teori

Denne analysens teori omhandler etnisitet og kjønnsidentitet. Den skal sammenligne kulturelle forskjeller, ved først og fremst se på norsk og pakistansk film med etnisitet og identitet som tema. Ikke minst Pakistansk film. Begge landene har én spillefilm hver seg om skeivhet og etnisitet. Den Pakistanske filmen heter *Joyland* (Sadiq 2022) og er spilt inn i samme produksjonsland. *Joyland* er en Pakistansk spillefilm av nykommer Saim Sadiq, som kan sammenlignes med Kaveh Tehranis fremgang. Denne filmen går for alvor inn på dette med kjønn og seksualitet. Dette går under paraplyen identitet sett i lys av sin egen seksualitet.

Hva er skeivhet?

Skeivhet er så mangt, men i forhold til skeivhet på film kan det filtreres ned for å gjøre denne undersøkelsen kortere. I *America On Film* så står det at det ble delt opp i «Gay», «Straight», men senere også som queer for å dekke forskjellige bredder av seksuell identitet og oppførsel (Benshoff og Griffin 2009, 339). Sett i sammenheng med LGBTQ+ blir disse «titlene» for skeivhet brukt som et stikkord til undersjangrene underdogs and coming-of-age, emotional lgbtq+ stories. Sjangrene romantikk, komedie og drama er ofte overordnende filmsjangre som har disse undersjangrene under seg. For å kunne binde sammen skeivhet i sin egen form og stykke, må man nevne det å ha queer content på film og hvilken rolle de spilte i plottet.

Understanding Film Theory og *America On Film* beskriver queer theory som et begrep for å samle sammen små grupper som hadde felles politisk vanskelighet (Doughty og Etherington-Wright 2017, 210-211; Benshoff og Griffin 2009, 305-308). Disse små gruppene fikk forskjellige navn som; queer, gay og lesbian. Hvor det er forklart at de som beskrives som queer kan til og med være heterofile som får en queer livsstil og som utfordrer den heteronormative oppførselen. I *Understanding Film Theory* står det at queer theory oppsto først på 1970-tallet, men kom mer fram på 1990-tallet. Begrepet dekket teorier som beskriver kjønn, rase og etnisitet. Queer theory utfordret premissen av heteronormative som det normative. For å nevne en annen retning innen queer theory er «transperson, og transgender» to begrep brukt for å forklare når noen oppfører seg eller kler som et annet kjønn.. «Transgender» er når man ikke er cisgender. Cisgender er forklart som det kjønn man er født som man identifiserer seg med (Doughty og Etherington-Wright, 2017, 221). Alia er sikker på sitt eget kjønn.

Hva er identitet?

Identitet er noe man kjenner seg igjen i. Skeivhet identitet på film er som sagt ikke så ofte brukt, men de kan likevel brukes hver for seg og deretter sammenlignes. Skeivhet er ifølge norske filmer angsten om å komme ut av skapet eller kjølevannet som kommer av det etterpå. F. eks Jarle i *Mannen som elsket Yngve* (Kristiansen, 2008) når han finner ut at han er skeiv. Hvordan man blir behandlet av andre som har fått vite at personen i filmen er skeiv, er det det som kommer an på mangfoldet. Om man kommer fra en stor folkegruppe eller en mindre, og på grunn av det ikke føler seg så bekvem i samfunnet man er en del av.

Alia kommer ut til samfunnet. Kjønn er et stort omstridt tema. For hva er egentlig kjønn? I artikkelen *Hva er kjønn?* (Nielsen, 2007). Forklares dette som objektivt sett verden sett fra manns øyne, og er noe produsert av en kvinne f.eks filmen *Portrait of a Lady on Fire* (Sciamma, 2018) settes kvinnen i et lys som en film lagd av en kvinnelig regissør. For å sammenligne artikkelen med *Hør Her 'a*, må man se det lys av at Alia er en jente, men blir ikke møtt med støtte fra faren. På folkemunne er en regissør en mannlig regissør, men en kvinnelig regissør er en regissør som er kvinnelig. Stor forskjell, hvis man ser på eldre filmer og produksjonslaget deres. Det er vanlig å dele opp, uten at man tenker over det, filmer laget av menn, og filmer laget av kvinner.

I artikkelen *Hva er kjønn?* skrevet av Ingrid Nielsen skriver hun spørsmålet som nærmest filosofisk. Hvordan det er et vanskelig besvart spørsmål. Hun trekker frem kvinnenens rolle som kjønn og hvordan den blir sidestilt av mannens rolle i de binære rollene. Hun kaller kvinnens rolle også som «den andre», men at de tilhører historiske holdninger og fordommer fra det imperialistiske. Ifølge Nielsen er mann og kvinne motsettede par, akkurat som liv og død, natt og dag er strake motsetninger av hverandre (Nielsen, 2007). Nielsen nevner filosofer som Simone de Beauvoir, Sigmund Freud og Friedrich Nietzsche. Beauvoir's benevnede mørke flekker, henger igjen fra Freud og Nietzsche sine dager og holdninger mot kvinnen som den andre (Nielsen, 2007). Beauvoir mente med mørke flekker at kvinner ble behandlet som det svake kjønn, ved å kalle de det mørke kjønn. Alt dette ved sidevis kvinners personlighet, og helte det på mannen som alltid var der.

Hva er etnisitet?

Filmer som omhandler muslimsk tro har ofte plot detaljer som bryllup, og diaspora. Til og med skeiv diaspora. Store Norske Leksikon forklarer diaspora som spredning i et folkeslag som bor i et annet land enn sitt opprinnelige hjemland. Med andre ord så kan diasporas også brukes i film. Der en del av plot detaljer brukes i religiøse filmer er viktige. Hovedpersonen i de religiøse filmene (ofte dokumentarer) får identitetskrise ved å flytte til et helt annet land enn det religiøse man er vant med. Filmer tar ofte dette som utgangspunkt, hvor ulike deler av den religiøse familie blir delt. Særlig dersom faren til hovedkarakteren presser personen til å gifte seg med noen de antageligvis ikke vil gifte seg med ifølge Abdellah Taia (Carbajal 2019, 181). Poenget med å ta frem detaljer om diasporas er at i religiøse filmer er bryllup et stort plott detalj, selv om ikke skeive filmer ikke har et bryllup som skal skje, så er filmen religiøs i lys av etnisitet.

Metode

Metodikken som brukes her tar sikte på å undersøke hvordan Alia blir sett av andre karakterer i filmen. Siden filmen er fortalt fra Mahmouds perspektiv, vil metoden sette søkelys på hans synspunkter og uttalelser gjennom analysen. Mahmoud viser ofte motvilje mot sin lillesøster Alia, og metoden vil utforske årsakene til dette. Den anvendte tilnærmingen her er observasjon, noe som betyr at forskeren studerer og registrerer hendelser og interaksjoner uten å direkte påvirke dem. Dette gjør undersøkelsen kvalitativ, da den fokuserer på kvalitative data som beskriver fenomener i dybden.

I tillegg til observasjon er metoden også en form for tekstanalyse, der forskeren beskriver og undersøker scenene i filmen ved å notere ned observasjoner. For å gi analysearbeidet et teoretisk rammeverk, kan teori om Alia's utfordringer i filmen benyttes. Dette kan inkludere begreper fra queer-teori for å forstå og utforske Alia's posisjon og valg.

Den narrative analysen som utføres her fokuserer spesielt på temaene etnisitet og kjønnsidentitet, og vil også undersøke hvordan andre karakterer reagerer på Alia's valg. Det faktum at både Alia og Mahmoud tilhører en pakistansk kulturell bakgrunn gjør spørsmål knyttet til etnisitet og kjønnsidentitet spesielt komplekse. Gjennom en narrativ analyse blir filmens fortelling og struktur utforsket og tolket.

For å tolke filmen gjennom et queer cinema perspektiv vil analysen også trekke på begreper og perspektiver fra boken *Understanding Film Theory* (Doughty og Etherington-Wright 2017, 210-222). Queer teori er et viktig tema i denne boken, og det vil gi et rammeverk for å analysere filmen med fokus på ikke-normative kjønnsuttrykk og seksualitet. Dette perspektivet vil hjelpe analysen med å belyse hvordan filmen utforsker og utfordrer tradisjonelle forestillinger om identitet og kjønn.

Analyse

Kjønnsidentitet

Ifølge NFI sine sider, så står det skrevet at gjennom Kaveh Tehranis filmer, både kortfilmer og sin aller første spillefilm *Hør her 'a*, at han klarer å vise selvstendighet i temaer som nasjonale identiteter, diasporas og eksil (NFI 2024). Bortsett fra disse overordnede temaene bruker han, på best mulig vis, humor og satirer for å speile virkelighetens mørke sider og dets absurde sider. Det å være fanget mellom to forskjellige kulturer er grunnstolpen, gjennom humor.

Siden sosial aksept av skeivhet på film er en del av problemstillingen, blir dette den delen av undersøkelsen hvordan man kan sammenligne Norges store aksept av skeivhet mot Pakistans bannlyste holdning. Hvor stor er den sosiale aksepten av skeivhet i Norge i forhold til Pakistan? Disse spørsmålene befinner seg i andre del av problemstillingen, og kommer under konseptet identitet spørsmålet i problemstillingen etnisitet og identitet i filmen *Hør her 'a* fra 2023.

An approach to social and cultural study which seeks to challenge or deconstruct traditional ideas of sexuality and gender, esp. the acceptance of heterosexuality as normative and the perception of a rigid dichotomy of male and the female traits (Doughty og Etherington-Wright 2017, 210).

Grunnstolpen for sosial norm sett i lys av skeivhet.

Man har som tilskuer sett i en tidligere scene at Alia tar ene mascaraen til naboenta, som Mahmoud er forelsket i. Likevel lar Mahmoud Alia besøke naboenta, uten å vite om mascaraen, før Mahmoud i en senere scene kommer for å hente Alia for middag. Før denne scenen visste Mahmoud bare om Ali (sin søster Alia), men nå blir han møtt ei jente som ligner på Ali. Men som nå kaller seg Alia. Mahmoud blir introdusert for Alia av naboenta. Naboenta forteller at det bare er en lek, men Alia er alvorlig og seriøs. Alia spør broren sin, «Hvorfor har Gud laget med sånn?», i en senere scene. Likevel er scenen som Mahmoud finner søsteren sin med en mascara i hånden og rundt øynene, før besøket hos naboenta, men etter sammenkomsten i gangen utenfor leilighetene. Han ber henne ta det vekk med engang fordi Alia sitt tildelt kjønn er en gutt. Scenene etter at dette skjer, bygger det opp til

Mahmouds bekreftelse at Alia er en jente. Mahmoud er benektende helt til slutten av filmen. Benektelse kan sees som eksempel på resepsjon av sosial norm mot en person som uttrykker både positive og negative følelser angående kjønnet sitt.

Scenen hvor Mahmoud braser inn hos naboenta, fordi han skal varsle lillebroren om middag, braser inn til noen som ikke er i familie for å hente noen som er i familien. Dette er verdier i norsk norm hvor det ikke er vanlig å brase inn hos noen, hvor Mahmoud virker høflig og respektfull ovenfor den andre leiligheten. Ville Mahmoud ha respekt hvis han hadde hatt en dårligere oppfostring gjennom barndommen? Ville Mahmoud ha brast seg inn i naboenta sin leilighet hvis han hadde kommet fra gata? Kommer respekten på grunn av religionen? Disse er diasporas rettet spørsmål man som filosofer kan spørre seg, ved å stille spørsmål om oppveksten til Mahmoud i forhold til en norsk gutt med norske foreldre. Uansett, så kom han inn sakte, han «braste» inn sakte, så naboenta så han. Han møtte naboenta som sa at Alia vil vise deg noe. Mahmoud visste ikke hvem Alia var, men følger naboenta inn på rommet hennes hvor det står ei yngre jente i full sminke og jenteklær. «Mahmoud spør åpent Ali?, hva er det du har på deg? Få det av med en gang:» Mahmoud er redd for hva moren, faren og onkelen vil si hvis han kommer med noen som ikke respekterer religionen. For alt Mahmoud vet er det jente og gutt. Gutt og jente som skal gifte seg. Gutter skal like blått og leke med gutteleker. Det hun ikke skal gjøre er å stjele naboentas maskara og hemmelig ta det på. Det vi som publikum vet gjennom å se på reaksjoner til folk i filmen, er at dette er noe de ikke støtter. Man får ikke helt tak i hvorfor, annet enn man kan se refleksjoner fra religion. Der homofil er ulovlig, i hvert fall der de kommer fra. Mahmoud er antageligvis redd for at foreldrene har det fortsatt i seg, men vet ikke helt sikkert og derfor er det best å respektere det han vet. Det er å få Alia ut av de jenteklærne, fordi hun er gutt ifølge faren.

Konseptet kjønnsidentitet blir først og fremst fremstilt i filmen når Mahmoud lar Alia være på besøk hos naboen deres, hvor vi ser Alia og naboenta er gode venner og hvor begge er i jenteklær. Konseptet etnisitet er alltid litt i skyggene. Sett i filmatisk lys, ser man Mahmoud filmes sakte inn til naboenta, på forsvarssida for hvordan han skal møte Alia. Man kan se hvordan ansiktet hans er spent på hva han skal se. Når han først ser Alia, er det veldig interessant å se hvordan han reagerer.

Alia er en transjente. Dette er noe nytt for Mahmoud, Alia, men også for dem fra Pakistan, landet hvor moren, faren og onkelen til Mahmoud og Alia kommer fra som er så sterkt

religiøst land hvor bare tanken på noe annet enn å være cis betyr utkastelse av samfunnet. Man får dessuten en historie med foreldrene, gjennom plot detaljer mot slutten av filmen at sine foreldre i Pakistan ikke lot ungene sine gifte seg når de var yngre. Foreldrene til Mahmoud og Alia måtte kjempe om å kunne bli sammen. Det passer ikke til den aktuelle scenen denne undersøkelsen tar hånd om, men det er et eksempel for å vise at det ikke er så greit og vokse opp i Pakistan. Der alt er ganske mye strengere enn i Norge. Mahmoud skal etter all henvisning, eller man som publikum kan forestille seg hva Mahmoud tenker, kunne vise at han kan å vise respekt overfor sin familie, religion og det miljøet familien bor i.

Tidligere nevnte jeg den Pakistanske filmen, *Joyland*. Selv om den har med en transperson, så er ikke dette personen analysen sammenligner med Alia, men hovedrollen i filmen Halder. Filmene handler om Halder som begynner å danse sammen med transpersoner. Dansingen blir benevnt mellom familie samtaler som en erotisk dans, dette liker ikke faren. Hovedpersonen innleder et forhold til hoveddanseren. For å sammenligne med *Hør Her'a*, så kan man se tilbake til den scenen på t-banen at den karakteren får en del uhyggelige kommentarer sin vei på grunn av sitt valg for å skifte kjønn. Mens Halder er nyoppdaget homofil, viser denne filmen at sånt finnes i Pakistan, men i små omsetninger.

Tidlig i filmen skjer det et krasj mellom naboenta og Mahmoud. Alia står på sidelinjen og ser på broren sin som virker helt hodestupet forelsket. Alia forstår uansett ikke dette og spør etterpå hvorfor Mahmoud ble så rar, hvorpå Mahmoud nekter sin rødmehet og stotring. Vi, publikum kan se at rett etter det sammenfallet mellom Mahmoud og naboenta som mister veska si, og alt innholdet i veska, at han stotrer. Vi kan også se på Alia at hun ser en maskara og legger den i lommen. Scenen slutter når Mahmoud og Alia går hjem. Alia begynner å sette på maskara på ansiktet, hvor Mahmoud kommer inn på rommet deres og sier at Alia bør gi maskaraen tilbake til naboenta.

Man skal jo ikke stjele, det er det i bunn og grunn moralen Mahmoud prøver å lære Alia. Selv om han gjør det også for at Mahmoud vet at Ali er gutt og det tilsier at hun ikke skal drive med maskara, fordi det er noe jenter driver med. Når naboenta står utenfor leiligheten sin, etter at Mahmoud og Alia får faren hennes til å hente henne, er en tellende scene innen kjønnsidentitet delen. Mahmoud får først Alia til å gi henne maskaraen tilbake, hvor naboenta svarer at hun har så mange at Alia kan få den. Alia spør deretter om hun kan være med

nabojenta hjem. Noe som nabojenta gladelig sier ja til. Dette er en scene hvor man som publikumer kan spørre seg om det er etter scenen hvor Alia tar en maskara opp fra gulvet, hun begynner å vise sin kjønnsidentitet. Dette kan være hvor Alia begynner å føle inni seg at hun er annerledes. Alia vet ikke selv hva hun føler er riktig eller galt, sammenlignet med hvilken norm hun er oppvokst under. Hun leker seg, men forstår ikke hvorfor Mahmoud er så redd for hvordan foreldrene kommer til å reagere på nyheten om sin sønn plutselig er en jente. Faren reagerer som kjent veldig utagerende, men blir fort nedstemt av kona som har tilrettelagt seg det norske samfunnet og de norske normene som sier det er greit å ha en ikke cis datter. Moren deres ber fortsatt Mahmoud om å gå på butikken, og å passe på Alia. Dette er noe av det de eldre guttene som står utenfor blokka der Mahmoud bor begynner og flirer av Mahmoud, og senere også kommer til å mobbe Alia som går i jenteklær. For å finne ut hvordan faren reagerer, må man se på scenen hvor han tilbyr ting for å helbrede barnet sitt, men blir fort nedstemt av familien helt fram til slutten av filmen hvor han tydeligvis er ok med det.

Nå som Alia har skiftet til jenteklær i skapet, jentete leker og sminke, kan man spørre seg, kommer hun til å gå i pride toget? Man så i den ene scenen hvor Mahmoud passer på Alia og onkelen at Alia forsvinner vekk fra Mahmoud og onkelen for å gå inn i et pride tog. Kamera paner forbi karakterene som går ned gaten, og som norsk publikumer kan man regne med sånt når man ser Oslo pride toget går sprudlende forbi ned neste gate, at Alia går dit. Onkelen og Mahmoud er pakistanske av ætt, og når de ser et pride tog ser de enda en norsk ting de ikke kan være en del av, eller som de ikke er vant til.

Etnisitet

I filmen *Hør Her 'a*, blir konseptene etnisitet, identitet og skeivhet vist på en helt ny måte enn før vist på norsk film. Hovedpersonen Mahmoud blir omtalt som filosoferende, og det må være lov når man er innflyttende fra et ikke-vestlig språklig land, Pakistan, i ei blokk avsatt på Østsiden av Oslo. Filmen gir et innblikk i hverdagen til Mahmouds familie, som jobber livet av seg for å leve godt i Norge. Han får besøk av onkelen sin som opplever Norge som et drømmeland i forhold til sitt hjemland - Pakistan. Faren til Mahmoud som får en identitetskrise i løpet av filmen. Faren deres er oppfostret i Pakistan og har gamle landet sine normer iboende i seg. Alia vil ikke lenger være gutt, og begynner å kle seg i jenteklær,

dette er hovedplottet i filmen. Faren møter såkalt veggen når han finner ut at han ikke lenger har en sønn, men en datter. Filmen avsluttes feirende, når faren gir slipp på sine «gamle normer». All innspilt film er film, tatt i betraktning at dette er en norsk og pakistansk produsert film. Produsert under norske betraktninger og norsk miljø. Pakistanske normer møter norske, og får en slags krise. Onkelen til Mahmoud og Alia kommer på besøk. Mahmoud sine oppdrag til butikken og andre oppgaver til Mahmoud har økt, mens han har sommerferie i løpet av denne spillefilmens løpetid.

For å kunne se på hvordan etnisitet og kjønnsidentitet blir fremstilt, må man kunne si noe om hvor visuelt evidente de er i filmen, som betyr hvor godt man kan se temaene utspille seg. Den ene scenen som jeg skal gjennom denne analysen, er å se på når onkelen går tur med Mahmoud og når onkelen ankommer Norge, og Oslo området hvor familien til Mahmoud bor, kan man se en kulturforskjell. Mahmoud som har en fortellerstemme, forteller at onkelen går ned på kne og kysser plenen. Han får en åpenbaring om at Norge er himmelen sammenlignet med Pakistan, han legger også merke til alle de norske kvinnene som jogger forbi helt fritt i lette klær. Dette er noe nytt for han, siden normen for kvinner i Pakistan ofte sier at de er nødt til å følge en viss bekledningskode. Deres bekledningskode kalles Shalwar Kameez (TimesOfIndia.com, 2023).

Man får egentlig ikke noe innblikk i hvordan onkelen ser ting. Selv om han og broren hans, faren til Mahmoud og Alia, har en samtale om at de kommer fra Pakistan og hvordan ting er der. At nå må han glemme de verdiene, og ta til seg de norske. Han er tross alt i Norge med sin familie. Derfor må han respektere norske verdier. Onkelen får vite litt og litt gjennom filmen han også, at Alia liker jenteting, men ser tydeligvis ikke til å gjøre noe. Han ser hentydende ut til å observere familien. Dette kan ha noe med å gjøre at han ikke er herren i huset, og slike taleroller ovenfor familien må broren hans ta. Han ser likevel ut til å respektere Alia sine ønsker. Dette er et eksempel siden når faren til ungene først blir kastet ut på døra, blir onkelen med, men kommer raskt inn igjen når han realiserer at det er broren som må ta kontroll over familien sin hvis han vil se dem igjen. Onkelen ser altså ut til å være glad over at han har fått en niese. Man kan tenke seg at det ikke var det som var tanken hans når han reiste fra hjemlandet, selvsagt ville han besøke broren sin og hans familie. Siden han har kommet til Norge er nok virkeligheten det at han ville se noe som han ikke har sett i hjemlandet, grønne plener. Noe han fikk vite og lurer fortsatt på, etter at han har reist til Norge er nok hvordan

jenter kan sitte lettkledd i parker eller jogge lettkledd. Dette er også en del av den første scenen man ser onkelen gå på tur med Mahmoud, men som også undersøkes her. Onkelen får Mahmoud til å bli klein, ettersom onkelen stopper opp og snakker åpent om hvor lettkledd jentene er. Sammenlignet med de klærne Alia senere går, som er en drakt som kan ligne på sjal. Onkelen er ikke vant til at jenter åpner seg så mye, så dette er også en del av onkelens integrering til det norske og Alia. Sier litt om hvor mye øynene hans åpnet mens han var på besøk i Norge. Hans forhold til egen etnisitet i Norge og egen identitet. Sammenlignet med hvordan broren til onkelen blir behandlet (kastet ut), får han lov til å komme inn igjen fordi han ikke er imot at Alia er jente, Alia får broren sin imot seg. Dette sett i lys av identitet, kjønnsidentitet og etnisitet i resepsjon av en sosial norm.

Sett i lys av filmen denne oppgaven tar for seg, kan man velge scenen hvor Alia går instinktivt til pride toget som går forbi. Hvordan hadde filmen vært hvis Alia hadde fortsatt? Hadde hele familien hennes deltatt etter hvert? Hvis man skal se på hvordan skeive blir og har blitt behandlet på film, kan man bruke boken *New Queer Cinema* som eksempel, som tar for seg Hollywood og nyanseringen av queer theory blir vist på skjermen. Den tar frem filmer som kom ut på 1990-tallet og som viser som eksempel at kjønnsidentitet er noe nytt. Den tok også med Todd Haynes sitt intervju som omtaler en gay film er en gay film på grunn av sitt innhold av en karakter som er gay. Det er en forenklet versjon å se filmen ut ifra ifølge Todd Haynes. Man kan spørre seg om *Hør Her'a* er en gay film fordi den inneholder karakterer innenfor queer theory. I *Queer Love in Film and Television* står det at:

Homodomesticity suggests that project LGBT activism has been achieved, “making things perfectly queer” (Demory og Pullen 2013, 96-97).

Oversatt blir dette et familieliv med to menn, eller to kvinner. Forfatterne bruker tv-serien *Modern Family* (2009) som et eksempel, når kampen mot anti-homofile blir løst. Metoden delen skal undersøke blant annet om kampen blir løst i filmen som undersøkes. Metode delen tar for seg et eksempel om hvordan kampen mot anti-homofile ikke trengs når man har muligheten for å bo sammen med en av det samme kjønn.

Skal man undersøke mangfold delen av norske filmer, nærmere bestemt etnisiteter i norske samfunn. Ifølge det norske filminstitutt sin rapport om mangfold på lerretet, fins det 30 norsk produserte filmer med synlig minoritetsbakgrunn karakter som birolle og 23 som hovedrolle.

NFI forklarer synlig minoritetsbakgrunn som familie med bakgrunn fra utenfor Europa sine grenser. Det fins ingen hovedrolle som har hatt en kjønnsidentitetsretting i norske filmer, det fins likevel 1 film; *Thelma*. I dag ville dette svaret hørt annerledes ut ettersom *Her her'a* kom ut i 2023 og rapporten tok for seg filmer før 2020.

Analysen tar opp utfordringer knytter til etnisitet og kjønnsidentitet i det norske samfunnet, samt sammenhengen med den Pakistanske kulturarven som innvandrere bringer med seg til Norge. For å illustrere de betydelige forskjellene vil jeg tolke filmen *Hør Her'a* med et skeivt perspektiv, der skeivhet er et latent tema som påvirker andre konsepter. Skeivhet ligger alltid i bunn, selv om den ikke alltid er direkte fokusert på. Eksempler på dette konseptet finnes i New Queer Cinema bevegelsen, der filmer som *Mannen som elsket Yngve* (Kristiansen 2008), *Norwegian Dream* (Devold 2023), og *Alle Utlendinger har lukka gardiner* (Søderlind, 2020) utforsker etnisitet, mangfold, kjønnsidentitet og skeivhet som underliggende temaer i plottet. Selv om etnisitet og identitet har vært temaer i film lenge, særlig i USA, vil denne analysen fokusere på norsk film, og unngå amerikansk innflytelse på disse temaene. Filmen *Hva vil folk si* (Haq 2017) er et eksempel på en norsk film som diskuterer etnisitet på en ny måte, og dens mottakelse ved utgivelsen er viktig å merke seg. Denne filmen utforsker temaer som tvangsekteskap og familiære relasjoner, men mangler skeive elementer og vil derfor ikke bli inkludert i denne analysen. *Hør Her'a* tar derimot opp nyanser av etnisitet, identitet og skeivhet, både i norsk og pakistansk kontekst.

Filmen har en transperson, og broren Mahmoud. Mahmoud er den som har rollen for å være en beskyttende storebror. Mahmoud sier selv at Alia er gutt, men finner ut i løpet av filmen at det er hun ikke. Faren til personen som kaller seg Alia - som ble født Ali - har et rart møte med seg selv også og sønnen. Han er faren til to gutter, men møter seg selv i døra og blir kastet på dør av moren. Saken er den at Alia er ikke gutt, men jente. Dette bruker Mahmoud gjennom filmens spilletid å finne ut av. Til og med i en scene sier han til naboenta at Alia er en gutt. Benektende er også faren. Et punkt av filmen kaster moren faren ut av leiligheten fordi han ikke aksepterer sønnens nye tolkning av livet. Både faren og moren er oppvokst i Pakistan, hvor tanken om transperson ikke er et tema. Siden familien er så sterkt religiøs, kan Alias meninger om sin egen seksualitet sett i lys av religionen, bli et problem. En ny type problem, ettersom foreldrene kommer fra Pakistan har de ingen anelse hvordan det er å være transperson. Transperson for dem er et vagt begrep som er mer utbredt i vesten. Likevel kan man se gjennom filmens spilletid at med en gang moren får vite det at hun blir glad, men at de

må gjemme det for faren. De er redd for hva faren skal si å reagere. I den scenen hvor han får vite det, når de er ute og bader, blir faren rastløs, ut av seg og begynner å kjeftete ute i lufta. I en annen scene, hjemme i leiligheten deres motsier moren faren og setter ned foten. Faren blir kastet ut. Enten aksepterer han sønnen sin, ellers så er han ute av familien. Faren vil ikke komme ut av familien og går ut i bilen og blir redd. Redd for hva han skal gjøre. Faren må til slutten av filmen tenke seg om mange ganger, før han benekter familien sin igjen. Scenen hvor Alia spør broren sin; «Hvorfor har Gud laget meg sånn?», blir et stort problem på grunn av religionen deres. Alia sammenligner sin situasjon med sin religion. Hun skjønner ikke selv hvordan alt fungerer.

Det er her det er interessant å skrive at skuespillerinnen som spilte Alia heter Liza Haider. Dette kan være et stikk mot at det var vanskelig å finne en ung skuespiller i Norge som kunne tenkt seg å spille en karakter med behov for å være transperson har kommet inn i dagligtalen hos folk i årene etter 2020, hvor det ikke er uvanlig for en gutt å kle seg i jenteklær, eller omvendt. Da er det lettere for de i film crewet å finne ei ung skuespillerinne for å spille en sånn karakter. Man må uansett ikke glemme at vi befinner oss i lille Norge, og de som spiller småsøsken i filmer som kommer ut i dag, kanskje finner ut at når de blir eldre at de ikke kommer til å følge en karriere innen film, tv eller teater. Dette er relevant for å bemerke hvor få filmer en gjennomsnittlig norsk skuespiller gjør, og hvorfor det er så få norske filmer som innehar en karakter med en annen cis.

Avslutning

I denne undersøkelsen har jeg analysert den norsk-pakistanske filmen *Hør Her'a* og hvordan den innlemmer verdier fra begge landene. Filmen utforsker hvordan disse verdiene blir utfordret av de dominerende norske verdiene i Norge. Teoridelen av analysen fokuserte på de etniske, identitetsmessige og skeive temaene som blir presentert i filmen, mens metodedelen undersøkte behandlingen av hovedkarakteren Alia og hennes onkel. En grundigere analyse kunne ha inkludert en gjennomgang av hele filmen, og en vurdering av hvordan den ble mottatt av samfunnet. Konklusjonen peker på hvordan Alia blir portrettert gjennom øynene til

hovedpersonen Alia og hvordan både faren og broren Mahmoud gradvis aksepterer henne.
Onkelen tilpasser seg også det norske samfunnet i løpet av handlingen.

Litteraturliste

Aaron, Michele. 2004. *New Queer Cinema*. Første Utgave. Great Britain: Edinburgh University Press.

Benshoff, Harry M & Sean Griffin. 2009. *America On Film*. "Women in Classical Hollywood Filmmaking", "Exploring the Visual Parameters of Women in Film", "Gender in American Film Since the 1960s". S. 217-253, 278-380. Andre Utgave. United Kingdom: Wiley-Blackwell.

Carbajal, Alberto Fernández. 2019. *Queer Muslim Diasporas in Contemporary Literature and Film*. Første Utgave. Manchester: Manchester University Press.

Demory, Pamela & Christopher Pullen. 2013. *Queer Love in Film and Television*. Første Utgave. New York, USA: Palgrave Macmillan.

Etherington-Wright, Christine, Ruth Dougherty. 2017. *Understanding Film Theory*. Andre Utgave. USA: Red Globe Press.

Hør Her 'a. Regissert av Tehrani, Kaveh. 2023; Norge: Yngve Sæther. 86 min. Viaplay. <https://viaplay.no/filmer/hor-hera-2023>.

Joyland. Regissert av Saim Sadiq. 2022; Pakistan: Apoorva Guru Charan. 127 min. Viaplay. <https://viaplay.no/store/joyland-2022>.

Mannen som elsket Yngve. Regissert av Stian Kristiansen. 2008; Norge: Yngve Sæther. 90 min. NRK. <https://tv.nrk.no/program/KOIF42002806>.

Modern Family. 2009; USA.

Mutic, Nedin. 15.06.2021. *Mangfold på kinolerretet 2013-2020*. Oslo: Norsk filminstitutt. Hentet 18.04.2024. <https://www.nfi.no/aktuelt/2021/mangfold-pa-kinolerretet-2013-2020>.

Nielsen, Ingrid. 2007. «Hva er kjønn» *Tekst og kultur: ei innføring*, 2007. Hentet 18.04.2024. <https://eu01.alma.exlibrisgroup.com/leganto/readinglist/citation/15496825560002203/file/viewer>.

NFI. 2024. *Hør Her 'a*. Hentet 03.05.2024. <https://www.nfi.no/film?name=hor-her&id=2223> .

Oishi, Eve. B. *Ruby Rich. New Queer Cinema: The Directors Cut. Durham, NC and London: Duke UP, 2013 Book Review*. S. 673-677. Hentet 18.04.2024. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/00497878.2014.914409?needAccess=true>.

Portrait of a Lady on Fire. Regissert av Céline Sciamma, 2019; Frankrike: Olivier Père. 122 min. Blu Ray.

Røthing, Åse & Stine Helena Bang Svendsen. 2010. *Homotolerance and Heterosexuality as Norwegian Values, Journal of LGBT Youth*. 7:2, 147-166. Hentet 18.04.2024. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/19361651003799932?needAccess=true>.

TimesOfIndia.com. 2023. «10 dressing styles inspired by Pakistani Women»
TimesOfIndia.com, 25.07.2023. Hentet 09.05.2024. <https://timesofindia.indiatimes.com/life-style/fashion/style-guide/10-dressing-styles-inspired-by-pakistani-women/articleshow/102077811.cms>.

